

České lesy zaplavila epidemie agresivních motorkářů a čtyřkolkářů. Ačkoliv při jejich bezohledných jízdách dochází k porušování mnoha zákonů a devastaci přírody, Policie není schopná proti motorkářům zasáhnout. Lidé pečující o přírodu právem pocítují frustraci, jejich stížnosti na devastaci přírody motorkáři vycházejí naprázdno. Díky teplému listopadu se řepková i pšeničná pole zazelenala a dávají zvěři možnost pastvy. Prosincem vrcholí lovecká sezóna. Myslivci musí zároveň pečovat o zvěř a pomoci jí přežít období nouze. Pravidelně předkládají přiměřené množství krmiv a kontrolují jejich spotřebu. Nejvhodnější je kvalitní luční seno v kombinaci s menším množstvím ovsa nebo kukuřičné siláže. Krom etického důvodu je přikrmování rovněž nejúčinnější prevencí před vznikem škod na zemědělských či lesních kulturách. Díky plošné likvidaci chovů skotu ubývá zdrojů kvalitní siláže či senáže. Tam, kde je přikrmování prováděno správně, jsou škody téměř nulové. Zvláštní péči vyžaduje zaječí zvěř a ihned po napadnutí sněhu je nutné instalovat malé krmelecky naplněné senem a další otýpky sena přivázat ke keřům. Zající rovněž rádi okusují mladé větve ovocných stromů, které se po ořezání nechají ležet na zemi. Lidé nemusí být ke strádající zvěři lhostejní a jejich pomoc bude vítána. Přikrmování zvěře může pomoci dětem nalézt zájem o přírodu, který se z dnešní společnosti postupně vytrácí. Největším nepřítelem zvěře v zimním období je lidská bezohlednost, zvěř je citlivá na rušení. Nebezpečí pro zvěř představují volně pobíhající psi, proto se nestyďme použít pro svého miláčka vodítka. Chráníme tím nejenom krásu přírody, ale i svého pejska. Psi se díky široké tlapce dokážou velmi rychle pohybovat na sněhu i v měkké oranici, kde se srnčí svými úzkými kopýtky boří a prakticky nemá šanci na únik. Myslivecká stráž v lecích pomáhá při monitorování zlodějí vánočních stromků. Počet střetů vozidel se zvěří na silnicích narůstá, jsou způsoby zejména nepříznivostí rychlosti vozidla za snížené viditelnosti a kluzkému povrchu vozovky. Policie ČR pokračuje na honech v kontrolách technického stavu zbraní, platnosti všech potřebných dokladů a zákazu konzumace alkoholu. Letošní výsledky opět dokládají minimální zjištění přestupků. K lovu patří dodržování tradic, nikoliv alkohol.

PŘIKRMOVÁNÍ ZVĚŘE

Hlavní starostí myslivců v prosinci je péče o zvěř. V průměru na každé myslivecké sdružení připadá 12 krmelců pro spárkatou zvěř a několik zásypů pro zvěř pematou. Přikrmovací zařízení myslivci v průběhu zimy pravidelně navštěvují alespoň jedenkrát týdně, přičemž dbají, aby v krmelcích byl vždy dostatek kvalitního sena, v zásypch dostatek jaderných krmiv. Postupně omezují přikrmování zejména jelení zvěře suchými jadernými krmivy. V honitbách, kde je jen srnčí zvěř, je naopak jaderné krmivo nutné předkládat, vždy ale v malých dávkách. Mezi další povinnosti patří doplňování slanisek. Tak se říká zařízení pro předkládání soli, které je nejčastěji v podobě

PROSINEC

rozřízlého kmínku stromku do jehož vidlice se kamenná sůl vkládá a zvěř ji olizuje.

Nejvhodnější pro přikrmování zvěře jsou klasická krmiva, tedy luční seno (z první seče), jaderné krmivo (pluchatý oves černý nebo bílý), čerstvá kukuřičná siláž (maximálně na 5 dnů) a malé množství dužnatého krmiva (jablka, výlisky, krmná řepa). V zimě se mění žaludeční mikroflóra u zvěře. Při vysokých dávkách jaderného krmení nebo při náhlé změně krmiva zvěř nemůže dobře potravu zpracovat a hrozí úhyn nejsilnějších jedinců, kteří potravu přijmou vždy nejvíce. Suchým pečivem raději nekrmíme, protože rychle navlhá a plesniví, případně pečivo dává zásadně na zakrytá suchá místa. Kaštany zabraňují průjmům a střevním potížím zvěře.

Myslivci přilepšují zvěři v zimním období letninou, což jsou sušené kopřivy, maliní a ostružiní. Ty jsou pro zvěř významným zdrojem vitamínů a tříslovin. Jinde při přikrmování přecházejí na kukuřičnou siláž, kterou je možno zakoupit v zemědělských družstvech s živočišnou výrobou. Takových však díky likvidaci českého zemědělství není mnoho. V posledních letech rapidně ubývá chovatelů skotu a s tím klesají i plochy kukuřice na siláž. Na mysliveckých poličkách či biopásech zůstává krmná kapusta, kterou zvěř postupně spásá. Při pastvě na polích se zvěř stává více viditelnou. Spárkatá zvěř se shlukuje do zimních tlup, které mohou sdružovat až několik desítek kusů. To však není projevem přemnožení zvěře, jak se nainvědomnávají ekologičtí aktivisté. Jedná se o přirozené chování, které má za cíl zvýšit pravděpodobnost přežití zimního období, a funguje jako obrana před predátory.

Největší péči vyžaduje zaječí zvěř, přikrmovat je nutné na více místech. Ihned po napadnutí sněhu je pro ně nutné rozmístit malé krmelecky naplněné senem a navíc ke keřům přivázat otýpky sena. Dále je nutné průběžně ořezávat větve ze stromů se sladkou kůrou (jabloně) pro zajištění okusu. Bažanti jsou přikrmováni již od podzimu obilními odpady, které v žádném případě nesmí být zaplísněné.

Koroptve vyžadují nejenom instalování zásypů, ale i rohatin, což jsou z chvojí vyrobené úkryty, které pomáhají koroptvím přežít za nepříznivého počasí.

ČÍM A JAK PŘIKRMOVAT ZVĚŘ

K přikrmování zvěře jsou také často kladeny dotazy čím a jak ho provádět. To se provádí:

- přiměřeným množstvím vhodného krmiva (oves, ostatní obiloviny pouze ve směsi s ovsem, jablka, krmitelné odpady z potravinářského průmyslu, výlisky ovoce, krmná a cukrová řepa, ...),
- krmivy s vhodnou energetickou hodnotou vzhledem k danému období a složení zvěře,
- stále stejnými krmivy opakovaně v malých množstvích, protože spárkatá zvěř patří mezi přežvýkavce a ti vyžadují stálost potraviny vzhledem k bacherovým mikroorganismům v předžaludcích, které jim pomáhají potravu trávit.

Přičemž platí, že je nutné se vyvarovat

riziku zaplísnění krmiva - zaplísnění značně snižuje efekt přikrmování a může zvěři i uškodit, protože na navlhém krmivu se rychle rozvíjejí plísňe rodů *Penicillium*, *Aspergillus*, *Fusarium* včetně jejich mykotoxinů.

Při přikrmování je nutno dodržovat ustanovení platné legislativy zejména ustanovení veterinárního, rostlinolékařského zákona a zákona o myslivosti. Zvláště v příměstských oblastech nejsou výjimkou krádeže a projevy vandalizmu, a proto je nutno přikrmování zařízení pravidelně kontrolovat. Myslivci se snaží sice zvěři pomoci a v době strádání ji přikrmovat, ale i pro ně zůstávají některé lokality nedostupné. Jsou místa, kam není možné krmivo dopravit ani pomocí terénních vozů. Vypomoci mohou traktory, v krajním případě přicházejí na řadu sněžnice a běžky. Tam, kde je ale vyšší koncentrace zvěře, dojet jen tak s nějakým batohem zásob na zádech nestačí. Na každou honitbu připadá v průměru dvanáct přikrmovacích zařízení, které musí pověřením členové mysliveckého sdružení doplňovat.

Jedním z řešení, jak zvěř před takovými podmínkami zvláště v horských oblastech uchránit, je vybudování nových prezimovacích obůrek. Myslivci by zde měli usnadněnou práci s dokrmováním a zvěř by nezpůsobovala škodu okusováním dřevin. Tento trend se objevil ve vyšších polohách kraje v osmdesátých letech minulého století. Po roce 1993 se ale kvůli rozčleňování a pronajímání honiteb a z ekonomických důvodů od jejich požíování ustoupilo, což se velmi negativně projevilo na škodách na lesních porostech i na kvalitě zvěře.

POMOC ZVĚŘI JE VÍTÁNA

Lidé nemusejí být ke strádající zvěři lhostejní a jejich pomoc bude vítána. Dobročinnosti se meze nekladou a každá pomocná ruka bude vítána. Při současném zatížení kulturní krajiny si zvěř naši pomoc zaslouží. Přikrmování zvěře může pomoci dětem nalézt zájem o přírodu, který se z dnešní společnosti postupně vytrácí.

Drobnému ptactvu je vhodné do krmítek přidávat směs semen slunečnice, řepky, prosa světlíce, pohanky či jiných zrnin. Nevhodné jsou vařené potraviny, zbytky solených či kořeněných jídel, topinky nebo knedlíky mohou způsobit závažné problémy. Pro ptáky je naopak vhodné tvrdé pečivo. Důležité je, aby byly řádně vyschlé. Přirozenou stravou jsou pro ně olejnatá semena, jako je slunečnice, proso, světlíce či řepka. Vhodné je zavěsit do krmítka syrový hovězí nebo skopový lůj, a nevhodné je vepřové sádlo. Kosi také mají rádi sušené bobule, jeřabiny a ořechy, například vlašská nadrcená jádra. Ptákům stačí hrst potraviny, ale pokud je tuhá zima, tak je lepší dávky zvýšit. Krmítka by podle něj měla být umístěna tak, aby na ně nedosáhly kočky, musí být taky chráněná proti větru a dešti.

NEJVĚTŠÍM NEPŘÍTELEM ZVĚŘE JE LIDSKÁ BEZOHELEDNOST

Období od listopadu do března představuje pro zvířata dobu takzvané „nouze“. V tomto období je zvěř na rušení velmi

citlivá. Největšími nepřátele lesní zvěře jsou v těchto dnech proto především neukáznění lidé, kteří často zvěř plaší a nutí oslabenou zvěř k útěku. Obrovské nebezpečí pro zvěř představují volně pobíhající psi v honitbách. Tím, že se pes pohybuje bez vodítka, nutí zvěř k pohybu. Psi se také dokáží velmi rychle pohybovat na sněhu i v oranici, kde se srnčí svými kopýtky boří a prakticky nemá šanci na únik.

Nejen pejskaři, ale i běžkaři jsou každým rokem pohromou pro poklidný život. Proto jsou myslivci se stejnou periodicitou vyzýváni k ohleduplnosti. Stačí, aby nezačázeli hluboko do lesů, nebo se nepohybovali středem polí, kde se schovávají zajáci, ale aby se drželi na krajích lesů a běžkaři dodržovali vyznačené trasy. Neukázněnost lidí vyhání zvěř z jejich úkrytů. Útěk je pro ni velmi rizikový. Často dochází ke štvání zvěře, a když ta po ulehnutí na sněhu často podléhá zápalům plic. Ty vedou často ke smrti. V zimě se spárkaté zvěři v důsledku omezené potraviny mění metabolismus. V současné době přežívá na objemném krmivu, tedy senu, které si u přežvýkavců žádá delší dobu na trávení. Proto srnčí více polehává v houští a odpočívá. Nedostupnost potraviny a ztížený pohyb, hrozcí prochlazení s následkem úhynutí. To jsou hlavní důsledky vysoké vrstvy napadaného sněhu společně s nízkými teplotami. Zvěř se pak nemůže dostat přes sněh k rostlinné potravě a trpí hladem.

ŘIDIČI POZOR, ZVĚŘ HLEDÁ PASTVU I V OKOLÍ SILNIC!

Na polích proběhla podzimní orba. Ta proměnila pole pro zvěř v oblast bez zdroje potraviny. Zvěř je tedy nucena stahovat se do lesů, na vzešlé ozimy a na okraje silnic a železnic. Tam je potraviny dostatek, hrozí však poškození zemědělských plodin či komplikace řídicím. Proto je nutné realizovat v honitbách systém odváděcího či doplňkového přikrmování.

Cílem odváděcího krmení je odlákat zvěř od silnic do bezpečných a klidných úseků honitby, k čemuž se využívá předkládání atraktivního krmiva. Doplňkové přikrmování je realizováno u velkých ploch osetých řepkou, které má za cíl snížit ztráty na zvěři vlivem nadměrné konzumace řepky, která obsahuje velmi málo vlákniny a zvěři nebezpečné glukosinuláty. Řidiči by si měli být vědomi, že v zimním období je díky povětrnosti prodloužená brzdná dráha vozidel. Silnici často kříží tlupy zvěře, které migrují za potravou, nebo pokud je zvěř vyrušena bezohledným pobytem lidí v přírodě. Pokud budou řidiči jezdit jako „divočáci“ nemohou se divit, že se občas s jiným prasetem občas střetnou. Střet automobilu s divokým prasetem může vést k totální destrukci vozidla.

SRNČÍ PARŮŽKY

Ještě v průběhu prosince lze nalézt v lese srnčí parůžky. Pokud je někdo nalezne na své procházce lesem, měl by ho každopádně odevzdat mysliveckému hospodáři či jinému myslivci s udáním místa nálezů. I když má parůžek velmi malou finanční hodnotu v řádu několika korun, pro myslivce je velmi důležitý, protože podle něho lze sledovat kvalitu srnců v honitbě. Ponecháním shozu se vystavuje nálezce trestnému činu pytláctví.

ODSTŘEL KORMORÁNŮ

V některých oblastech byl na základě žádostí rybářů a povolení příslušného odboru životního prostředí pověřené obce povolen odstřel přemnožených kormoránů. Rybáři myslivcům většinou za každého uhynulého ptáka, který se řadí k chráněným druhům, vyplácejí finanční odměnu. Kormoráni jsou přemnoženi a způsobují rybářům obrovské škody. Nejde jen o to, že žerou ryby, více jich při lovu zraní a ty pak posléze hynou v důsledku zranění.

PŘI LOVU JE NUTNO DBÁT VŠECH ZÁSAD BEZPEČNOSTI

Prosincem končí lovecká sezóna. Zejména v lesních honitbách, do kterých se stáhla černá zvěř ze sklizených polí, jsou konány společné lovy (naháňky a nátláčky). Čerstvě napadlý sníh poskytne příležitost k obeznávání zvěře. Redukce početních stavů by měla být soustředěna zejména na selata a lončáky. Vedoucí honu musí na začátku honu upozornit myslivce na dodržování všech pravidel bezpečného zacházení se zbraní a případné hříšnický potrestat vyloučením z honu. Vedoucí honu je rovněž povinen před zahájením honu vypracovat seznam střelců a honců, zkontrolovat platnost všech povinných dokladů střelců (zbrojní průkaz, průkaz zbraně, lovecký lístek a doklad o povinném pojištění lovce).

Hony jsou pro účastníky společenskou událostí. Proto je nutno dbát na dodržování mysliveckých tradic a vhodného oblékání. Dobře organizovaný výřad jako pocta ulovené zvěři na závěr honu s loveckými fanfárami je zážitkem pro všechny účastníky honu a posouvá tradice a kvalitu naší myslivosti do budoucnosti. Díky tradicím

podržovaným českou myslivostí a kvalitě zvěře pravidelně navštěvují naše honitby i zahraniční lovci, kteří zde nalézají a neopakovatelnou atmosféru, kterou spoluvytvářejí i tradice a jejich dodržování.

KONTROLY POLICIE ČR NA HONECH

I v letošním roce budou pokračovat kontroly Policie ČR zaměřené na účastníky honů, při nichž jsou kontrolovány doklady a zákaz konzumace alkoholu před a v průběhu lovu. Tyto kontroly jsou Českomoravskou mysliveckou jednotou vnímány jednoznačně pozitivně a doufáme, že se v těchto namátkových kontrolách bude dále pokračovat. Kontroly mají velmi pozitivní preventivní charakter a zvyšují kázeň u myslivců. Výsledky kontrol z letošního roku dokládají minimální zjištění přestupků a nesrovnalostí, k čemuž pomohla i medializace kontrol. K lovu patří dodržování tradic, nikoliv alkohol.

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY JSOU SPOJENÉ S POVINNÝM POJIŠTĚNÍM

Členské příspěvky na příští rok musí zaplatit do konce prosince všichni myslivci, členové Českomoravské myslivecké jednoty. Zaplacením členského příspěvku zároveň splní povinnost povinného pojištění, které je součástí členského příspěvku. Místem vybírání je sídlo okresního mysliveckého spolku (OMS). Pokud někdo do konce roku nestihne zaplatit, automaticky mu bude pozastaveno členství. Obnovení členství pak může zapomnělilivce přijít na sto korun. Z členského příspěvku je krom pojištění hrazena činnost okresního mysliveckého spolku, který vykonává servis pro myslivce a činnost sekretariátu, který zastřešuje činnost jednotlivých OMS.

MYSLIVECKÉ TRADICE O VÁNOCÍCH

O vánočních svátcích nezapomenou myslivci na zvěř, a také jí „něco nadělit“. Na Štědrý den nebo na sv. Štěpána chodivají myslivci přikrmovat zvěř. Do honitby sebou vezmou celou rodinu a poblíž krmelce nazdobí zvěř stromček tím, co má ráda (jablka, mrkev, ...). Pamlsků však nedávají nikdy mnoho, protože náhlá změna potravy by mohla zvěř způsobit zažívací potíže, neboť se jedná většinou o přežvýkavce, kteří vyžadují stálou potravu. Pečivo je možné zvěři nabídnout pouze do krmelce, kde nemůže navlhnout. Nejvíce zvěř chutná oves, čerstvé seno a sůl.

Na Silvestra se myslivci rozloučí společně s přáteli s rokem uplynulým a do nového roku - roku 2010, si popřejí nejen hodně štěstí, ale také Myslivosti zdar! Myslivost je časově náročná záliba, a tak je nutné poděkovat manželkám a rodinám myslivců, že u nich nalézají oporu a pochopení pro svou činnost, kterou věnují přírodě. Pokud se někdo vydá o volných dnech do lesa, může dětem ukázat „pravé“ jesličky, jak myslivci nazývají krmelce za seno. Ale hlavně by měl zachovat klid. Pokud s sebou vezme psa, měl by zůstat na vodítku. Do lesa vstupujte bez klepání, ale potichu a s ohleduplností ke zvěři.

PROBÍHAJÍCÍ PRÁCE V LESE

V semenářství sbíráme semena akátu, šišky borovice černé a smrku a pokračujeme ve sběru semen habru, lípy a jalovce. Od poloviny měsíce začínáme se sběrem šišek borovice lesní a modřínu. Sklepáváme semeno olše na plachty nebo na zamrzlé ledové plochy. Zakládáme do písku semena javoru a jedle. Uskladňujeme na zimu žaludy a bukvice (ochrana proti mrazům a myším) a kontrolujeme jejich stav. **Ve školkařství** jsou prakticky skončeny všechny práce, při dostatku sněhu plníme sněžné jámy. Za příznivého počasí pokračujeme v přípravě půdy pro jarní zalesňování, v ochraně kultur proti okusu a ohryzu zvěři, v prořezávkách zaměřených na měkké dřeviny a na výrobu vánočních stromků. Ochraňujeme topolové kultury proti zvěři, odřezáváme chorobné a poškozené větve a vyznačujeme v topolových porostech probírky. **V ochraně lesa** vyhledáváme stromy napadené kůrovcem a ihned je zpracováváme. Pokračujeme v ničení hubek bekyně velkohlavé a hnízd housenek bekyně zlatofitné. **Ve výrobě dříví** pokračujeme v těžbě listnatých sortimentů. Za vhodného počasí provádíme těžbu k uvolnění přirozeného zmlazení. **V přidružené výrobě** čistíme vlastní osiva a mlátíme víceleté pícniny. Ošetříme a uložíme zemědělské stroje a nářadí a začínáme s jejich opravami. Začínáme se zimní prořezávkou ovocných stromů. Ořezané větve necháme ležet jako ohryz zvěři. Odposloucháváme včelstva a zajišťujeme zimní klid. Vykonáváme údržbařské a přípravné práce pro příští sezonu. Dbáme o klid a ochranu na rybnících a tocích.

Ve včelařství nyní převažují údržbařské a přípravné práce pro příští sezonu a prodej medu maloodběratelům. Včely vytvořili zimní chumáč. Je to shluk včel ve středové části úlu. Uprostřed je matka

a včely (dělnice) se pohybují od středu na okraj a zpět, aby některé včely na kraji nezkrěhly. Spotřeba zásob se pohybuje okolo 2 kg/měsíc, včely využívají cukr, který jim včelaři překládaly v průběhu září a října. Včelař má nyní čas na studování odborné literatury. Také se připravuje na další sezonu výměnou voští za mezistěny, desinfekcí rámků ve vroucí vodě, výrobou úlu a příslušenství, drátkováním a zatačováním nových rámků. Do úlu se ještě musí vložit podložky na povinnou kontrolu zimní měli (opadu včelstva).

Co dalšího se děje v honitbách?

V první polovině prosince:

- mladí srnci shazují druhé paroží,
- probíhá pozdní říje neoplozených srn,
- probíhá kamzičí říje a říje jelena siky,
- 11. 12. - Mezinárodní den hor,
- probíhá období chrutí divokých prasat,
- dle počasí probíhá v lesích asanace stromů napadených kůrovcem,
- probíhá kontrola oplocenek nových výsadeb stromků a oplocení mladých listnáčů,
- myslivci navážejí krmiva do přezimovacích obůrek.

V druhé polovině prosince:

- v lesích probíhá natírání stromků repelenty proti okusu,
- 24. 12. symbolická procházka honitbou a zdobení stromků zvěři,
- 29. 12. Mezinárodní den biologické rozmanitosti,
- 31. 12. symbolická procházka honitbou a rozloučení s rokem 2009.

PROSINCOVÉ PRANOSTIKY

(z knihy Jaromíra Kovaříka - Zvěř, lov a myslivost v české lidové slovesné kultuře)

- Když krtek v listopadu rýje, budou na Vánoce létat komáři.
Studený prosinec - brzké jaro.
Mléčná dráha v prosinci jasná, bude v příštím roce úroda krásná.
Podívá-li se vlk na Vánoce do stáje, bude úrodný rok, když však ze stáje vyhlédne ovce, bude neúroda.
Uchyluje-li se zvěř k přezimování do nižších poloh, předvidá těžkou zimu.
Nejsou-li na sněhu patrné stopy zvěře, přijde změna počasí.
Má-li hustý kožich zajíc, bude mráz se sněhem navíc.
Drží-li se vrány pohromadě, velká zima nastane.
Vytaňují-li kachny do polí, zamrzne brzy; drží-li se na rybnících, i kdyby mrzlo, mrazy zase povolí.
Vlci se sbíhají na Mikuláše a rozprchnou se až na Hromnice.
Je-li na Štědrý večer nebe hvězdnaté, budou selky telnaté.
Je-li o Silvestru v noci vítr a jasno, bude příští rok ve vinném sudu prázdnou.

Další informace
ohledně myslivosti lze získat:

Ing. Jiří Šilha
pověřený pracovník pro styk s médií
Českomoravská myslivecká jednota
Jungmannova 25, 115 25 Praha 1
mobil: 604 953 043
e-mail: jiri.silha@centrum.cz
www.cmmj.cz

